

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 171/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. A., Š., zastúpenej advokátkou JUDr. M. J., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 196/95 v čase po vydaní nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 9/05 z 28. apríla 2005, ako aj postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 301/06 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. A. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2009 doručená sťažnosť M. A., Š. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 196/95 v čase po vydaní nálezú

ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 9/05 z 28. apríla 2005, ako aj postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 301/06.

Zo sťažnosti vyplýva, že žalobou podanou okresnému súdu 22. decembra 1995 sa sťažovateľka v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 196/95 domáhala proti žalovaným určenia svojho práva prechodu cez pozemok vo vlastníctve žalovaných. Podľa tvrdenia sťažovateľky aj napriek tomu, že ústavný súd už v minulosti nálezom sp. zn. I. ÚS 9/05 z 28. apríla 2005 vyslovil, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 196/95 porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a prikázal mu vo veci plynulo konať, okresný súd aj naďalej postupuje v predmetnom konaní so zbytočnými a neodôvodnenými prietahmi, čím sa neustále predlžuje jej právna neistota a oddaľuje sa právoplatné rozhodnutie sporu. Sťažovateľka v sťažnosti tiež uviedla, že na predĺžení konania sa podstatnou mierou pričínil aj krajský súd svojím zdĺhavým postupom v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 301/06.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Som toho názoru, že nečinnosť súdu a to najmä Krajského súdu v Nitre spôsobila neúmernú dĺžku súdneho sporu a následne spôsobuje u mňa pocit právnej neistoty a bezmocnosti.

Rozsudok Okresného súdu v Nových Zámkoch č. k. 8 C/196/95-485 zo dňa 29. 09. 2006 bol doručený do Advokátskej kancelárie JUDr. J. dňa 30. 10. 2006. Odvolanie proti rozsudku bolo podané dňa 13. 11. 2006. Následne Krajský súd v Nitre ako odvolací súd rozhodol Uznesením č. k. 7 Co/301/2006-514 o zrušení rozsudku a vrátení veci súdu prvého stupňa až dňa 28. 09. 2007 a toto Uznesenie bolo Okresnému súdu v Nových Zámkoch doručená až dňa 26. 03. 2008. Viac ako 15 mesiacov trvalo, kým odvolací súd rozhodol a spis opätovne doručil prvostupňovému súdu. ...

Štyri roky od vydania Nálezu Ústavného súdu SR, ktorým prikázal súdu konať a spolu 14 rokov trvajúci súdny spor sa mi javí v rozpore s vyššie uvedeným článkom Ústavy ako i Listiny základných práv a slobôd.“

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezhom:

„Okresný súd v Nových Zámkoch v konaní vedenom pod č. k. 8 C/196/95 a Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod č. k. 7 Co/301/2006 porušili základné právo M. A., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Okresnému súdu v Nových Zámkoch vo veci sp. zn. 8 C 196/95 a Krajskému súdu vo veci č. k. 7 Co/301/2006 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

M. A. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6.640,-€, ktoré je Okresný súd v Nových Zámkoch povinný jej zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

M. A. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia advokátom vo výške 245,70 €, ktoré je Okresný súd v Nových Zámkoch povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne JUDr. M. J., Advokátska kancelária,... do 15 dní od právoplatnosti tohto Nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému postupu okresného súdu

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

V súlade so svojou judikatúrou (II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, IV. ÚS 61/03, II. ÚS 298/06, II. ÚS 250/09) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z obsahu sťažnosti doručenej ústavnému súdu 19. augusta 2009 (podanej na poštovú prepravu 17. augusta 2009) vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 196/95 okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 2. júna 2009 (doručený právnej zástupkyňi sťažovateľky 1. júla 2009). Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu okresný súd už v danej veci nekonal. Ústavný súd navyše poukazuje na to, že z dôvodu podania odvolania proti rozsudku okresného súdu bol spis vedený pod sp. zn. 8 C 196/95

postúpený 17. augusta 2009 krajskému súdu, ktorý v danej veci dosiaľ koná pod sp. zn. 7 Co 144/09.

V čase podania sťažnosti už okresný súd teda nemohol ovplyvniť plynulosť priebehu konania, a teda ani porušiť označené právo sťažovateľky, pretože vyhlásením rozsudku vo veci samej okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľky v konaní pred súdom prvého stupňa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd v tomto štádiu nemohol vykonávať, a preto bolo treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila vyhlásením rozhodnutia vo veci samej pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd poukazuje aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorého je v súlade s praxou ústavného súdu preskúmavať podobné sťažnosti, iba ak napadnuté konanie stále prebieha (Mazurek v. Slovenská republika, sťažnosť č. 16970/05, 3. marec 2009).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov základom pre záver ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľky v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd však nad rámec poznamenáva, že ak sa v postupe okresného súdu budú, po vrátení mu veci na nové konanie po odvolacom konaní, opätovne vyskytovať prietahy v konaní, sťažovateľka má právo opätovne sa domáhať ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov novou sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

2. K namietanému postupu krajského súdu

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietaný postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 301/06, zo sťažnosti vyplýva, že v tomto konaní rozhodoval krajský súd o odvolaní účastníkov konania proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 196/95 z 29. septembra 2006, pričom krajský súd v tejto veci rozhodol uznesením z 28. septembra 2007.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 C 196/95 z 29. septembra 2006 nadobudol v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Co 301/06 z 28. septembra 2007 právoplatnosť 26. marca 2008.

V súvislosti s už uvedeným zistením ústavný súd uvádza, že od 26. marca 2008, keď bolo právoplatne skončené konanie krajského súdu vedené pod sp. zn. 7 Co 301/06, do 17. augusta 2009, keď sťažovateľka podala sťažnosť adresovanú ústavnému súdu na poštovú prepravu, nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o prikázaní súdom konať, ako aj o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2010